

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 4

Aprill 1930

III aastakäik

Tellimise hind postiga:

Aastas 60 senti
6 kuu peale 30 "
3 " " 15 "

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 1 kord kuus.

Aadress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Üksiknumber 5 senti.

Kuulutuste hinnad:

1 lehekülj 35 kr.
1/2 " 18 "
1/4 " 9 "

Teksti ees ja tekstis —
50% kallim.

Sisukord: 1) Neomerkantilism; 2) Eestimaa Töölisühingute Keskliidu Nõukogu istung; 3) Mõlemad Internatsionaalid ja mereväe vähendamine; 4) Tallinna Metallitöölise Ametiühingu peakoosolek; 5) Otspsi E. T. ja M. Töölise Ametiühingu peakoosolekult; 6) Tallinna Maalritöölise Ametiühingu peakoosolek; 7) Maalri käsiraamat; 8) Viiepäevane tööndal; 9) Kohila-Järve riiklise põlevkivikaevanduse tööoludest ja tööliikumisest; 10) Inglise ametiühingute keskliit ja ettevõtjate organisatsioonid; 11) Ameerika naistöölise liikumisest; 12) Teateid ametiühingutest.

UUDIS!

UUDIS!

Ilmusid uued

paberossid

„NIILUS“

20 tükki — 15 senti

Meie wabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest kahjulikkudest lisandustest.

A. J. Laferme

Poolsiidi riie

„TEKLA“ vabriku ladudest

müük suurel ja väiksel arvul.

TALLINN, Viru tän. 14—1, sissekäik värava all.

PÄRNU, Annus & Blumfeldti juures, Rüütli t. 25.

NARVA, G. M. Rumjantsevi juures, Suur t. 19.

VILJANDI, D. G. Romantsovi juures, Lossi tän.

TARTU, K.-m. „Tekla“, Uus turg 16.

———— Restid alandatud hinnaga. ————

Järvakandi klaasivabrik

Fourcault sisseseade.

Valmistab moodsa mehaanilise tööstusviisi juures kõrgeväärtuslikku

heledat tahvelklaasi

igas suuruses ja paksuses.

**Järvakandi spetsiaal-aknaklaas on headuselt
parem vastava sordi import-klaasist.**

Tellimised kodumaa tarvitajailt täidetakse väljaspool järjekorda mõne päeva jooksul, sest tootmisel ületab siseturu kogutarviduse mitmekordselt.

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 4

Aprill 1930

III aastakäik

5-11-30
Riiklik
Raamatukogu

~~2-11-30~~
PB154

Rõhutud.

Neomerkantilism.

Wõitlusse majandusliku marurahwuse vastu.

Riigi isoleerimine pole tööliste huwides.

Kui kapitalism alles tegi oma esimesi tiivalööke, siis leidis ta tuge ja abi ainuvalitsejate wüürstide seas. Töösunduse ja kindlaks määratud palga ülemääradega, tollikaitse ja rahaliste toetamiste teel kaswatasid nad tööstuse ja kaubanduse tugewaks. Kuningad wajasid raha oma hüljgawate õukondade, oma sõjawäe ja sõjalaewastiku, oma riigi- ja välispoliitilise wõimu jalulhoidmiseks. Selleks, et maa jaksaks kõiki neid suuri kulusid kanda, hakkasid wüürstid ise suurteks kaupmeesteks, ajades poliitikat kaupmeeste kasuks. Seda aega nimetame merkantilismiks.

Merkantilistlikud kuningad kasutasid oma majandusele wälisurgude ja tooresainete allikate hankimiseks kaubasõdast. Wõideldi majanduspoliitiliste positsioonide pärast, püüiti olla wõimumees merel, püüiti enese kätte kiskuda kulla- ja hõbedalademeid, orjade kauplemist ja asumaid. See on lihtne ja selge wõitlus. Inglismaa wõitis üksteise järgi Hispaania, Portugali ja Hollandi. Ent wõidust hoolimata ei olnud see majanduslik wõitlus lõpul, sest enne weel kui Prantsusmaa oli täiesti löödud, muutus üldine seisukord järskult. Endiste majanduslikkude positsioonide kõrwale tekkisid uued: raud, wass, tsink, tina, will, puuwill. Tõuti meendumisele, et üks rahwas ikkagi ei jõua walitseda kõiki positsioone ja sellepärast kasuti hädasunnil leppida naabritega. Uga rikkuste ala laienes weelgi. Suure tulid: nisu ja teised terawiljad, kohw, tee ja teised maitseained, kott, kummi ja mitmesugused tooresained.

Merkantilismi kaubanduspoliitika asemele asus liberaalism, kes ei sallinud riigi wabelesegamist majandusellu. Liberalism soowitas rahwaste seas korraldada töötajuse: iga rahwas pidi oma tööjõu rakendada ainult neile aladele, mis neile sobisid kliima, maapinna ja inimeste töösuwuse poolest. Nii arwati kõige otstarbekohasemalt ära kasutada wõiwat rahwa energiat ja rahwaste tarwidusi rahuldada kõige odawamini.

Ent liberaalne teooria rahwaste loomulikkust tööjatuusest ei pea tänapäewal paika. Mis tähendab siin „rahwa loomulikkude jõudude arendamine“ kui Inglismaa ekspluaateerib Lõuna-Aafrika söe- ja rauakaewandus-

tes india, hiina ja aafrika tööliisi; mis tähendab „rahwa maapinnarikkuste ärakasutamine“, kui ameerikalased kasutawad kõigi maailmajagude naftaallikaid ja kaswatawad Lõuna-Aafrikas kakaod ja inglased kaswatawad puuwilla Egiptuses, kummit — Ceelonis ja Malajas, kakaod — Aafrikas, kui hollandlased kaswatawad chiniini Saawas ehk kui firmad jalapõraste nimetustega, nagu C. J. D. (korgitruust) produtseeriwad korki Hispaanias ja Kanaadas? Milline tähtsus on siis weel lööklausel „rahwaste tööjatuus“, kui ometi on walitsemas kõikwõimmas rahwuswaheline kapital? Millist kasu saab India oma maa wiljakandwusest ja Hiina oma elanikkude intelligentsusest?

Kui wiimasel ajal on uuesti hakatud rääkima Neomerkantilismist (uusmerkantilismist), siis jeda sellepärast, et praeguse aja kaubanduspoliitikas on märgataw sama ilme, mis iseloomustas merkantilismi. Peaegu kõik riigid edendawad oma majandusharusid kas wäiksemate wõi kõrgemate kaitsetollidega, muretsewad kaupade eksportimiseks wälisurgete konfulaatide, eksportkrediitide ja muu abil. Saksamaa soodustab oma filmitööstust eeskirjaga, mille järgi iga sisseotodawa filmi asemel peab wähemalt üks saks film minema wäljamaale; ta püüab põllumajandust toetada sellega, et nõuab, et sisseweetawale jahule lisatakse jahwatamisel juure teatud protsent kodumaa jahu jne. Kanaadas ostab riik kõiki wilja ja tooduste turutingimuste puhul saadab selle wälisurgudele; Brasiilia edendab oma kohwi eksporti sel teel, et Federal Farm-Board (Ameerika põllumajanduse edendamise asutis) warustab põllumehi turuhindade teatedega, annab tehnilist juhatusi, korraldab iihit sisseostmist ja müüki, hoolitseb krediitide, laduruumide ja finnitamise eest.

Bulgaarias on maksma pandud tööstusekontsessioonide süsteem, et kaitsta kodumaa tööstust konkurentsi eest ja annab kontsessioonistele etewõtetele igasuguseid eesõigusi ja soodustusi; Itaalia ja Hispaania kohustab oma maa firmasid, kes nõus on wasta wõtma riigi poolt lubatud soodustusi, warustama end ainult kodumaa kaupadega, kuigi need on 10% kallimad kui wastawad wälis-

maa artiklid. Tšehhoslowakkia, Poola ja Jugoslaania toetavad rahvuslikku tööstust kõrgete tollimüüride ja toetussummadega; Wenemaa kasvatab oma tööstust väliskaubanduse monopoli kaitse all. Seefuguseid näiteid võiks tuua lõpmata palju. Pea igal maal on oma rahvuslik tööstusprogramm, mille järgi tahetakse kodumaa turul olla täielik valitseja ja võõrastest turgudest kindlustada enesele võimalikult suurema osa. Sihts on poliitiline jõud, abinõuks — raha ja majanduslike positsioonide üle valitsemise võim.

Majanduse praegusel astmel on uued produktid mõitnud maailmamajandusliku tähtsuse: margariin, šokolaad, tuletikud, paberosidid, automobiilid, kummiid, filmid ja igasugused elektriga tarberiistad. Tõga sellane kaubanimetus manab esile kujutuse majandusvõitlustest, mis haarab sajatuhandete inimelude saatuse. Tõga nimetus tähendab hädaohu ilmarahule.

Praeguse majanduspoliitika perioodi tulemus on kahepalgelisus, nagu kõik kapitalismis; ühelt poolt võimas ja suurejooneline inimliku produktiivse arenemine, ja teiselt poolt kapitalistlik rõõvarett ühikute rahvaste kapitali pihta. Merkantilismi ajal olid kuningad kaupmeesteks, tänapäeval on kaupmehed kuningateks muutunud.

Kapitalismi kahepalgeline iseloom igal alal, raskendab õiget seisukoha võtmist. Riiklik tööstuse ja põllumajanduse kaitse ja uusmerkantilistlik majanduspoliitika on võitlusabinõud võõra kapitali vastu; nad kaitsesid küll maapõuevarandusi, tööjõudu võõra kurnamise eest, aga privileegiad, soodustavad, kodumaa kapitali. Peab katsuma maha suruda nii kodumaa kui võõra kapitali rõõmpiübed hoolimata sellest, et see ülesanne on raske ja valmistab tööliskonnale tublit peamurdumist.

Merkantilistlik poliitika, nagu jeda aetaks tänapäeval, peidab eneses suurt hädaohu. Pole ju raske aimata, et juhul, kui iga riik püüab täielikult sulgeda oma turu välismaadele, siis tekitab see pinerust rahvaste vahel, viib neid kokkupõrgeteni või üksteisest täieliku eraldumiseni. Seefugune — ütleme — majanduslik rahvuslus, nationalism, mis seab oma rahva heaolu kõrgemale kõikide rahvaste heaolu, on majanduses sama kahjulik, kui marurahvuslus poliitikas.

Meie targad tollimüüri ehitajad näitavad näpuga ja kisaavad lastikus rõõmus: ennäe tõstjine tolle, aga elukallidus kiskemaal pole tõusnud. Seega oleks nagu tollidetõstmine täiesti õigustatud.

Kuid jättes kõrvale tõstiasja, et tollide mittetõstmise korral oleks pidanud tänavu, kus kogu maailmas hinnad tugevasti langenud, elukallidus ka meil suuresti alanema, ütleme ainult, et selle tollitõstmisege oleme end juba paljudest maadest ijooleerinud ja selle all kannatab kahtlemata meie majanduselu ning kogu rahvas.

Sellepärast võime täie kindlusega praegugi rõhutada, et ametiühingud, kui töötava rahva esindajad talitased õieti, kui nad protesteerisid meie valitsuse tollijandi vastu. Kuid sellest vähe. Seda aktiiooni tuleb edasi arendada, tuleb laiadele hulkadele tagajärgi ning püüda saada kogu töölisklassi jõud vastukaaluks majanduskuningate majanduslikule marurahvuslusele. Ametiühingute päewapoliitiliste ülesannete kõrvale on sellel selgitustööle määratu suur tähtsus. Teadlik rahvas ei lubaks iialgi valitsusel talitada nii nagu meil tööstuslike tollidega tehtud ja nagu nüüd kawatsetakse teha põllusaaduste tollidega. Meie ise oleme, kes selle all kannatab ja meie huvides on seefuguste saamude ärahoidmine.

Estimaa Töolisühingute Kesfliidu nõukogu.

Uued juhtnõõrid kesfliidu juhatusle.

Aruanded ning eelarwe vastu võetud.

Seni oli meie ametiühingutel viisiks korraldada igal aastal üks ülemaaline ametiühingute kongress. Kuid igale ametiühingule sai peagi selgeks, et nii sagedane kongresside korraldamine on liig kulukas ja ka suurt tööjõudu nõudev. Estimaa Töolisühingute Kesfliidu juhatusle ettepanekul otsus-

tasiki mõõdunud aastane kongress muuta kesfliidu põhikirja kes mõttes, et Kesfliidu korralised kongressid kutsutakse kogu iga kahe aasta tagant, kuna kahe kongressi vahel otustatakse Kesfliidu ellu puutuvaid küsimusi Kesfliidu nõukogu.

Selle otsuse kohaselt oligi kutsutud kogu

6. aprilliks Keskliidu nõukogu. Koosolekule oli ilmunud 32 esindajat Tallinnast, Tartust, Valgast, Värnuist ja Sindist.

Nõukogu koosolekute juhatajateks waliti üksmeelselt sünd M. Gustawson (Tallinnast) ja M. Unt (Värnuist), sekretärideks sünd Tulp ja Perdi.

Päewakorra juure asjades kandis Keskliidu esimees sünd S. Piiskar ette

Keskliidu juhataste tegewuse aruande.

Rõneleja rõhutab, et Keskliidu tegewus on arenenud õige piiratud mõimalustes. Peamiselt tahtustuseks osutub sissetulekute napus, mis ei lasse arendada tööd soowitamas ulatuses. Tänu Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu toetusele on suudetud nii mõndagi saata lorida. Organisaatori ametisse palkamiseks pöördus Keskliidu juhatus wabariigi walituse poole soowiwaldusega anda seks toetust, kuid see nõudmine liikati tagasi. Nii on tulnud ajada läbi kitsalt.

Ametiühingulise liikumise ühtlustamise otstarbel on kõigepealt teostatud kolme toidu ja maitseainete ühingu kokkuliitmine. Sedasama katkus juhatus teha ka kahe Tallinna ametiühingu kesknõukoguga, kuid see pole läinud lorida. Kutsesekretariaatidesse astumist on keskliidu juhatus omalt poolt soojalt soowitanud, aga suurem osa ühinguid pole seni jeda weel teostanud.

Tähtsamaks aga ühtlasi ka raskemaks küsimuseks on palgawõitluse korraldamine. Keskliidu juhatus püüdis ärafasutada igat juhust, et küsimust nihutada esiplaanile. Ta on alataja saanud walitusele märgufirju ja delegatfioone. Ometi jääwad need sammud seni wiljatuks, kuni ametiühingud ise ei kujunda enesest weel reaalfet jõudu, millega peaksid nii ettewõtjad kui walitus arwutama.

Sgasfugu jotsiaalsete ja töökaitse seaduste arutamise puhul on Keskliidu juhatus saanud oma esindaja riigilogu komisjonidesse kandma ette ametiühingute seisukohti ja awaldama mõju, et seadused kujuneksid töölisklassi huwide kohasteks.

Paljud ametiühingud ei ole weel seni Keskliiduga ühinenud ja mõned neist töötawad isegi keskliidule wastu, nagu see selgus möödunud aastal 1. mai pühitsemise puhul.

Koosolijate keskel on paar-kolm Keskliidule waenulist isikut, kes püüawad arwustada Keskliidu juhataste tegewust, kuid seejuures toomad nad ette jageli nii lapfikuid wäiteid, et kogu nõukogu pahwatab juure

häälega naerma. Kuid mehed ei saa oma õigest olukorrast aru ning wõtawad aina hoogu, raijates mõttetud sõnawõtmistega kallist aega.

Keskliidu juhataste tegewuse aruanne kiideti heaks suure hääleenamusega, wastu ainult 1 hääl.

Samuti wõeti wastu kasja aruanne, mille tulud-kulud tasakaalus 3.781.50 krooni peal.

1930. aasta eelarwe wõeti wastu 4.505 krooni suuruses.

Edasi järgnewad

aruanded kohtabelt.

Dja esindajaid — Keemia-paberi, puutööliste j. t. teatawa tagurpidimineku üle, kuma teine osa (merimeeste liit, metallit., mototehnikud, Värnu töölisühing j. t.) wõib rõhutada kindlat edu. Mis üldiselt paistis filma, oli see, et suur hulk ühinguid on asunud juba korraldama omaabi, millest aasta paari eest ei juletud weel mõeldagi. Keskliidu juhataste alaline õhutamine nii suuõnaliselt kui trüki sõna kaudu hakab kandma wilja. Kuigi omaabi algul wäike ja piiratud aladel, on algus siiski tehtud ning wõib loota, et see ametiühingulise liikumise tegewusala wõtab ifka enam ja enam hoogu.

Keskliidu 1930. a. tegewuskawa

kannab ette esimees S. Piiskar. Keskliit kawatseb oma tegewust arendada ja laiendada, aga muidugi niimõrd, kuiwõrd lubab sissetulek. On hädawajaline panna ametisse wähemalt üks instruktor organiseerimise alal ja selleks peaksid ühingud aittama kaasa. Et tõmmata hulki ametiühingutesse, peakse korraldama ametiühingute päewi ja nädalaid. Keskliit tahab seks igati kaasa aidata.

Ametiühingute omawaheline läbiikimine peakse muutuma elawamaks ning ühingutel tuleks tõsifet kaaluda misfugustel tööaladel oleks mõimalik läbiwia kollektiimlepinguid, mis aitaksid tuntawalt kaasa liikmete kogumisele ning nende sidumisele ühingutega.

Keskliidu ulesandeks on ja jääb palgawõitluse edasiarendamine ning eeltööde tegemine wõitluse saanutamiseks. Selle ulesande teostamisele aitaks kahtlemata kaasa see, kui ühingud astuksid rahwuswaheliste kutsesekretariaatide liikmeteks.

Saigeiks küsimuseks osutub meil aga wäljaspool Keskliitu seiswate ühingute tegewus. Need mitte ifki ei taha pidada kontakti Keskliiduga, waid ka töötawad Keskliidule wastu. Tuleb tõsifet kaaluda küsimust, kas ei oleks

maja hakata ajutama neil kutsealadel paral-
leelset ühinguid.

See viimane väide kutsub muidugi esile
suuri vastumäielusi vastasrinnas meeste
poolt, kelle mõtteosalised just ongi need, kes
tegutsevad Refkliidu vastu.

Refkliidu tegemuskava võetakse rõhuvate
häälikeenamusega vastu.

Palgavõitluse küsimuse üle

referent B. C i m a n, andes ülevalde
sellest, mida Refkliit sel alal teinud. Et siiski
jakkata palgaolude parandamise nõudmist,
töötas Refkliidu juhatuse välja uued elatis-
alamäärade normid, mis võiksid olla alu-
seks ametiühingutel nõudmiste väljatöötami-
isel. Refkliit ise aga ehitab valitsusele uue
mürgufirja töölise palgaolude parandami-
seks. — Tõhiseid tagajärgi aga suudetakse
saavutada üksi siis kui ametiühingud muu-
tunud juba nii tugemaks, et ettevõtjad ja wa-
litus on sunnitud nendega arvestama.

Sõnavõtmisel kirjeldatakse eesti töölise
miletjat olukorda, mis viimastel aegadel
pole sugugi paranenud.

Ühel häälel võetakse vastu juhatuse poolt
tehtud ettepanek.

1. mai pühitsemise asjus

seletab sekretär Muust, et möödunud aastal
on tulnud Tallinnas ette soovimata lahku-
minekud. Peale Refkliidu poolt korraldatud
rongikäigu korraldasid walfalipruustee mehed
weel oma erilise demonstratsiooni. See on
aga täiesti hukkamõistetaw lahkhelide kül-
wamine töölise riidadesse, millest tunneb
rõõmu ainult kodanlus.

Refkliit korraldab ka tänawu rongikäigu
ja et seal ei tuleks ette korratust, ning ühe
osa ametiühingute väljaastumist teise osa
vastu, on ta maksima pannud eri koduorra.

Sõnavõtjatest awaldawad ainult alali-

sed vastumäeljad rahulolematust koduorra
pühul, leides selles „mõttewabaduse“ piira-
miit.

„Töölise Hääle“

Kindlamale alusele asetamiseks võeti vastu
üleskutse, milles pannakse ühingutele ette
enam lewitada oma häälekandjat, seda tel-
lides oma liigetele ja tehes lehele alalist
kaastööd.

Organiseerimise küsimus.

Referent Tulp rõhutab organiseerimise-
töö suurt tähtsust. On tarwis korraldada sa-
gedamini kõne- ja kihutuskoosolekuid, et ara-
tada töölisehulkades huiami ametiühingute was-
tu. Ühtaegu peaksid ühingute juures tegut-
sema eri toimekonnad, kus selgitatakse ja uuri-
takse läbi kõik töölise ellu puutuvad küsi-
mused. Sel teel oleksid tegelesed alati kõi-
gega kursis ning teaksid anda hulkadele ka
kindlaid wastuseid. Kuid tegemuses ei tohiks
olla suuri hüppeid ega alalist muudatust,
mis kahtlemata halvaks tööd. — Kannab lõ-
puks ette wastawa resolutsiooni, mis ka
päraht mäielusi võeti vastu.

Etindaja Tõulu ettepanek (tema enda re-
dakttsioonis): „Refkliidu nõukogu tunnistab
praegused tegelesed ülesannetele mitte wasta-
maks ja peab tarwilikuks kohtadel uute wali-
mise“ — sai 2 hääle poolt.

Selle ettepaneku hääletus üksi näitab,
milline mõju on neil meestel Refkliidus. Sel-
lega oligi ka seletatav, et Refkliidu nõukogu
istung, mis kestis ühe päewa, muutis läbi-
arutada sellase hulga küsimusi ning teha kai-
nelt ja asjalikult tööd. Negatiivne, eitaw
ollus eesti ametiühingulises liikumises jääb
aasta aastalt ikka nõrgemaks ja selle üle mõib
iga ametiühingute sõber tunda aina head-
meelt.

Refkliidu nõukogu koosolek lõppes kell 10
õhtul.

Mõlemad Internatsionaalid ja merewäe wähendamine.

Inglise tööliswalitsuse teened.

Kogu ilma töölised olge walwel.

Märtsikuuil pidasid Pariisis Sotsialist-
liku Töölise-Internatsionaali ja Rahwus-
wahelise Ametiühingulise Riidu juhatused
ühise koosoleku, et wõtta seisukohta Londo-
nische kokku kutjutud 5-e tähtsama riigi me-
rekonverentsi kohta.

Londoni konverents on sellepoolest wäga
tähtis, et tema kordaminekuft loodeti otseko-

hest merewäe wähendust, kui ka üldise wäe-
wäendamise ja wahekohtu ajutamise eel-
tööde edu.

Kes tähelepanelikult jälgis Londoni me-
rekonverentsi tööd, see märkas, kui mitu
korda oli konverents laiali minemas.

Viimane kõhsem kriis jelles konverentsil
põhjustaski mõlema Internatsionaali kokku-

astumise, et konverentstil viibivatele walit-
justele kõige waljumalt meele tuletada töö-
listonna rahutahet.

Pariisi nõupidamisest mõtsid osa: Rah-
muswahelise Ametiühingulise Liidu poolt:
Citrine (R. M. L. esimees), Jacobson, Mer-
tens ja Chebenels (abisekretär), ja Sotsia-
listliku Internatsionaali poolt: Wandervelde
(esimees), Blum, Bracke, Renaudel, Faure,
Rosenfeld, Zyromski (Prantsusmaa), Gil-
laes ja Compton (Inglismaa), Albarde ja
Bliegen (Madalmaad), Modigliani ja Tre-
ves (Itaalia); Dan (Wenemaa) ja Adler
(sekretär).

Nõupidamisel käsitati põhjalikult Lon-
doni konverentsti probleemi mitmesuguseid
külgid ja seal esitatud riikide esitajate esine-
mist ja mõeti siis Wandervelde poolt kohtu
seatud resolutsioon ühel häälel vastu.

Samal nõupidamisel arutati ka nende
kodumaata inimeste seisukorda, kes ilma
kindla pasjita kõigis maades on walitjuste
poolt edasi-tagasi tõugatawad. Mõlemi küsi-
muse kohta vastu mõtetud resolutsioon on
järgmine:

Rahwuswaheline Ametiühinguline Liit ja Sotsialistlik Tööliste Internatsionaal — kõigi maade töölilistele!

Mõimud, kes kirjutasid alla Versailles
rahulepingule ja sundisid Saksamaad wä-
hendama wägesid, töötasid pühalikult ka ise
relwastust wähendama hakata!

Kuid tänapäewani pole nad oma luba-
dust täitnud. Rahwasteliidu relwastuse-
wäendamise komisjoni ettemalmistööd on
tegelikult jäänud tagajärjetuks. Rahwad,
kannatades sõjawägede-loorma all, ootawad
juba kümme aastat asjatult lubaduste teos-
tamist, mis antud Versailles rahulepingus ja
Rahwasteliidus. Ometi termitati rõõmuga
Inglise töölispartei mõidu järgi Macdonaldi
algatust merewäe wäendamise otstarbel
Londonisse kokku kutsuda 5-e tähtsama riigi
esitajad. Muidugi ei teatud juuri illusioone,
küll aga loodeti tegelikku ja wähegi tunta-
wat merewäe wäendamist, wähemalt usuti
sellega rehkendada tohtiwat.

Agas konverentsti kokkutuleku järgi oli
peagi tekkimas õigusstatud kartus, et ka me-
rewäe wäendamises on oodata waid pettu-
must. Inglise töölistwalitus on nüüd nagu
waremaltki näidanud tõstist soowi ja tahet
mitte ainult takistada merewägede järjest
edenemat juurendamist, waid saawutada
iildist wägede wäendamist igal alal.

Praegune olukord aga näitab liialt jeli-
gesti, et kõik teised riigid ei ole nõus ettepa-
neku toetama jamaus waimus, nagu ta esi-
tatud. Nad lewitawad kahtlust rahwuswähe-
liste lepingute tegeliku wäärtuse kohta, mi-
lele nad kord ise alla kirjutanud; oma ülal-
pidamisega jätawad nad mulje, nagu oleksid
need lepingud waid paberilipakad, mis ei
kohusta weel n. n. kindeloleku pärast loobuma
sõjawägedest; nad kaalwad mõimulikumusi,
nõudes pariteetjust, arwestamata oma prae-
guste jõududega merel; nad kõnelewad oma
maa kapitalistide tagantkõwel, kes wägagi
huwitatud relwastuse walmistamisest, n. n.
sõjawäe karmilikkusest riigi kaitseks ja sellega
wiimad asja niikaugale, et konverentis luh-
tub ja riigid uuesti üksksteise mõidu jattawad
relwastuse juurendamist, mis uue sõja teeb
möödapääsematuks.

Nõigi maade töölilised!

Küsimused, mis Londoni merekonverent-
stil arutamisel, ei puutu ainult neid 5 riiki,
kes esitatud seal. Nendest otjustest, mis kon-
verentstil vastu mõetakse, oleneb kogu rel-
wastuse wäendamise küsimuse edaspidine
käik.

Mängus on praegu küsimuse otjusta-
mine, kas rahu wõi sõda, kas relwastuse wä-
hendamine wõi selle üksksteise mõidu juuren-
damine, kas maailmaa katastroof.

Rahwasteliit, Kelloggi pakt kui ka kõik
teised wiimaste aastate lepingud olid ku-
mardused masside rahutahete ees. Massid pea-
wad nüüd toetama neid, kes nendest lepin-
gutest teewad loogilisi järeldusi ja nõuawad
otsekohe relwastuse wäendamist, ja peawad
hukkamõistma nende piirideid, kes alati wal-
mis on etteäändeid leidma oma militarismi
arendamiseks ja ülalmainitud lepingute
näewad waid sõnu ja kohustusi, milliseid
otjustatwal filmapilgul mõib tähelepanemata
jätta.

Toetage inglise töölistewalitjust tema
ausas mõitluses rahu heaks ja sõja vastu!
Säbiatage neid, kes imperialismi ehk pres-
tiitshi tähe all laomad teie õlgadele järjest
juuremaid militaristlikke raskusi!

Mitte ainult Inglismaal, Prantsusmaal
ja teistes maades, kes Londonis esitatud,
ei ole tähtis jõurikkalt meele tuletada oma
rahutahet, waid igalpool, kus töölilised ole-
mas, kes walmis mõitlema sõja vastu ja
nende vastu, kes sõda aitawad ettemalmis-
tada.

Resolutsioon rahwaste küsimuse kohta.

Rahwasteliit on 14. märtsiks 1930. a. Saagi kokku kutsumunud ekspertide konverentsi rahwuswahelise õiguse kodifitseerimiseks. Siin on arutusele tulemas väga mitmekesised probleemid, muu hulgas kaoks alljärgnevat küsimust:

1) Sõmasõda ja rahulepingu põhjal jõusse astunud riigipiiride muutus on kodumaata inimeste arvu suurendanud kohutawal määral. Tuhanded inimesed on selle tõttu väga raskest ja jageli hoopis meeleheitlikus seisukorras. On päris häbi asi, et 10 aastat peale sõja lõppu pole ikka veel jõutud lahendada nende küsimust ja et üksikute riikide omakaasu huwides neid õnnetuid ohwreid, kelle arv weelgi tõusnud tuhandete mõrra diktatuurriikide surwel kodumaata jäänud inimeste läbi, pillatakse ja kihutatatakse üheft maast teise.

Meie nõuame, et ekspertide konverents lahendaks selle küsimuse inimlikult. Eriti nõuame, et arwestades selle küsimuse sotsiaalselt külge ja kohutawat tööpuudust kodumaata inimeste hulgas, selle küsimuse arutamisele kututatakse Rahwuswaheline Tööbüroo.

2) Samuti on tarwilik, et Nansenipasse antakse ka neile, kes küll kuuluvad mõnda rahwusesse, ent oma riigi walitjuse käest poliitilistel põhjustel ei saa passi.

Mõlemad internatsionaalid on selgelt ja kindlakujuliselte awaldanud oma arwamise merewäe wähendamise kohta. Nad toetawad inglise tööliswalitust ja kiidawad tema tõsipt piüüdu rahu kindlustamiseks. Teiseft küljeft aga mõistawad nad tõsiptelt hukka teiste Londonis ehitatud walitjuse kahetseluse, kes oma ülesastumises põrmugi ei wäljenda tõsipt rahuarmastust. Ameerika Ühendriigid tahawad igal tingimisel omada sama suure laewastiku, nagu Inglismaa. Neid hingesatab imperialistlik ja militaristlik konkurents; nad on nõus toetama Londoni lepingut ainult siis, kui neil selle kaudu võimaldub oma otsekohesft sihti taotleda võimalikult vähemate kuludega. Prantsuse walitus, kelle ametisse pannud kapitalistlik kodanlus, nõuab konverentsil, mis wäewähendamiseks kokku astunud, oma sõjalaewastiku suurendamise õigust. Imperalistlik ja sõjahimuline fashistlik Itaalia toetab ainult sel juhul lepingut, kui tema sõjalaewastiku tugewus wõrdub Euroopa manneri kõige tugewama merejõuga riigi sõjalaewastikuga. Selle järgi peaks Itaalia oma sõjalaewastikku täiendama peaaegu kolmeordjeks.

Saapanil pole suuremat arahuust, kui olla merel sama tugew nagu Ameerika.

Need sõjalaewastikud ei taotle iseseisestft mõista rahupüüüdeid, waid aina walmistawad ette uut järgnewat sõda. Inglise tööliswalitjuse teene on, et ta paljastas tähtsamate arwesse tulewate riikide walitjuseft tõsipte näo.

S. G. B.

Tallinna Metallitöölise Ametiühingu peakoosolek.

Koduforrad tööpuuduse, haiguse ja surma puhul antawa toetuse korraldamiseks. Ühing sammub eduteed.

Pühapäewal 30. märtsil pidas Tallinna Metallitöölise Ametiühing o.-ü. „Töölise Kodus“ aastapeakoosolekut. Päewakorra tähtsamateks punktideks olid muuseas rida liikmete toetamise kodufordi. Väinud aasta aruandest selgub, et ühijus on rahuloldamate tagajärgedega töötanud.

Soolimata liigete raskest majanduslikust seisukorrast, on ühing siiski oma aasta tegevuse lõpetanud 322 kroonilise ülejäägiga; muudugi on selleks kaasa aidanud liiknemakstu tõus $\frac{1}{2}$ % pealt—1% peale. Ühingu warandusline seis 31. detj. 1929. a. peale oli tafakaalus Nr. 3.491.98.

Ühijuse eelarwe 1930. a. peale wõeti wastu 1.000 kr. juures, samuti kinnitati ka tegevuskawa, kus pearõhku pannakse organiseerimise peale. Juhatusse waliti tagasti: Gilman, Sirro, Raal, Tõldepp, Lüll ja uutena waliti juure Sepp ja Hindsenberg.

Nõukogusse waliti: Takkap, Ruude, Siimanlotser, Ruude, Winf, J. Tamm, Arumaa, Reikaro, Norraf, Ruusepp, Burro ja Loming.

Revisjoni komisjoni waliti: Saar, Treuwald ja Krein.

E. T. Refkliidu nõukogusse waliti: Raal, Tallinna Ametiühijuste Refknõukogusse wa-

liti: Gilman, Sepp ja Purro. Ametiühisuste tarvitajateühisuse peakoosolekule esitajaks waliti Gilman ja Tiill. Peale selle asutati majandus-kultuuriline toimkond ja liigeteks waliti: Tiill, Krein, Peifen, E. Põld ja S. Põld. 1-se mai pühitsemissi töölisrongikärguga, mida korraldab Keskkliit, kiideti heaks ja esitajaks toimkonda waliti Sepp.

D.-ii. „Tööliliste Maja“ päewakorja da 1929. a. aruandeid ning 1930. a. eelarwet läbiarutates leidis peakoosolek, et o.-ii. „Tööliliste Maja“ juhatus ja nõukogu on tööliliste pennidest kokku kogitud warandusega väga pillawalt toimetanud ja ia edaspidi seda tegema saab. Nii on maja kulud segaste ühesannetega palgaliliste iisikute ametilise wõtmilise näol suureks astud, samuti selgus, et Narwas peetakse o.-ii. „Tööliliste Maja“ arwel uilemal kaamerlaste partei rakulise forterit. Peakoosolek konstateeris, et „Tööliliste Maja“ asjaajamine on praegusel kujul töölilistele ja ametiühingulile kahjulik. „Tööliliste Maja“ peakoosolekule walitult esitajale Palk'ile tehti uilesandeks juhtida osanikkude tähelpanu selgunud määrnähtuste peale ja nõnda, et 1930. a. eelarwes wõdetakse kulude kärpimine ette, ning et ilma osanikkude peakoosoleku loata ei tehtaks kululid, mis eelarwes pole ette nähtud. Selle küsimuse lõpetamisel ajub peakoosolek liigete toetamise kodufordade juure.

Ühisuse esimees Gilman teatab, et kuna eelmise aasta peakoosolek otustas liigete maksu tösta, on selle järele awanenumd wõimalus alust panna toetuse fondidele ilma, et selleks tarwis oleks liigetele peale panna eri maks. Kannah ette juhatusel poolt wäljatöötatud „Töötal liigete toetamise“ koduforra. Koduforrast selgub, et iga ühisuse liige, kes wähemalt aasta ühisuses olnud, 12 kuud liikmemaksu maksnud ja muud kohustused korraldult täitnud, saab töötal jäämise korral ajutist toetust. Ka teistest ühisusest uiletulnud liige, kuigi tema sellele ühisusele 12 kuud pole liikmemaksu maksnud, saab töötal jäämise korral ajutist toetust, kui sellekohane kokkulepe ühisuste wahel olemas.

Toetuse maksmist alatakse peale kahenädalist töölt wabastamise aega. Grandlikkudel juhtumistel, kui liige ühisuse huwides tööliliste eest wäljaastumise töttu wõi streigist osawõtmilise pärast töötal jäänud, makstakse toetust esimesest päewast alates. Töötal liigete registreerimine ja kontrollimine kuulub juhatusel, kes töötulise masta wad kaardid

annab ja toetust wälja maksab. Toetuse saamise õigusest jääwad ilma need liikmed, kes ilma juhatusel nõusolekuta kohla wabastawad, wabatahtlikult kohalt lahkuwad, kollektiivlepingut riknuwad, peakoosoleku wõi juhatusel otustuste wastu tegutsewad, töödandjale liigete peale kaebamas käiwad wõi ei wõta wastu pakutawat töökohla, kui selle koha palk mast selle töödala palgale.

Toetuse aluseks wõdetakse liikmemaks, ja makstakse üks aasta liikmeks olnutele 30 korjse liikmemaksu juurune summa ja iga järgnewa liikmeksolemilise aasta pealt 2% wõrra rohkem. Toetust makstakse aasta kohla 2 kuud.

Edasi kannab ette „streigi korraldamilise ja toetamise“ koduforra. Selle koduforra järele makstakse ühisuse poolt korraldatud streikide kordadel neile ühisuse liikmetele, kes streigist osa wõtawad, streigi abiraha. Kindlustuseks wõdetakse streigiabiraha saajatelt liigetelt allkiri selleks, et nad enne streigi lõppu tööle ei asu.

Streigiabiraha juuruse ja maksimilise kestmilise, määrab kindlaks peakoosolek.

Streikimad liikmed on kohustatud käima end registreerimas juhatusel juures. Selle korralduse mittetäitmilise korral abiraha ei maksta. Samuti jääwad abirahast ilma iisikud, kes streiki murawad ja ühes sellega langewad ka ühisuse liigete hulgast wälja; ühisusest langewad liikmed wälja ka sel juhtumilisel, kui nad teadlikult teewad streikimatest töökodadest uiletoodud töid.

Ka „matimilise toetamise koduford“ on wälja töötatud ja selle järele makstakse liikme summa korral matimilise toetust 50 krooni. Toetus makstakse summa omakstele wälja juhatusel poolt. Toetuswaha peale ei ole ühelgi wõlausaldajal õigust. Palwed toetuse saamiliseks peawad olema juhatusel esitatud 6-e nädalil kestel, hilisemalt esitatud palwed jääwad tähelepanemata.

Ettekantud koduforrad kinnitati peakoosoleku poolt ühel hädal. Esimesed kaks koduforda astuwad jõusse 1. jaan. 1931. a., kuna matimilsetoetamise koduford pandi maksma tema wastuwõtmiliseega.

Toetuskapitaalid kogunewad liiknemaksudest ja igaaastajest ühisuse uilejäägist peakoosoleku määramilisel.

Lõpuks arutas koosolek ühisuse 5-e aastase kestmuspäewa mälestamilise küsimust ja otustas juubeli puhul korraldada liikmetel wähelelise kooswiidimilise õhtu 26. apr. s. a.

Koosoleku käigu järgi otsustades, on metallistide ühijus kindlalt edu poole sammumas ja iseäranis tuleb terwitada omaabi forraldamist ühingu liikmetele.

Neljapäeval, 3. apr. pidas uus juhatus esimest koosolekut. Esimeheks waliti Sepp,

sekretäriks Liil, kassahoidjaks Kaal. Koosolekuid otsustati pidada iga üle nädala kolmapäeval kell 7 õht. Üksaajantise päewadeks jäeti endijelt iga kolmapäew ja neljapäew kell 7—9 õhtul.

Otsusi E. T. ja M. tööliste ametiühingu peakoosolekult.

Õesti toidu ja maitseainete tööliste ametiühing pidas oma aastapeakoosolekut 23. märtsil s. a.

Waatamata sellele, et ühing moodustati alles mõne kuu eest kolmeist Tallinnas tegutsewast toidu ja maitseainete ala ametiühingute liigetest, oli peakoosolek haruldaselt üksmeelne ja wiljakas, mis annab loorust, et ühing ka tulewikus tagajärjerikkalt töötama saab.

Nii mõeti koosolekul üksmeelselt otsustawasti tõsta liikmemaksu poole profendi pealt ühe profendi peale, et ühingu wia rahaliselt kindlale alusele ja võimaldada ühingu liigetele toetust töötaoleku ja jurmafordadel. Wastawalt sellele mõeti peakoosoleku poolt wastu ka koduforrad toetuse mää-

ramiseks liigetele töötaoleku ja jurmafordadel.

Ühingu juhatusesse waliti seltsimehed: J. Bertlem, M. Wiis, J. Wäljataga, M. Oll, J. Moorberg, J. Kemmer ja J. Ruus. Rewisjoni komisjoni liikmeteks: J. Reinberg, M. Temp ja Aman. E. T. Kesfliidu nõukogu jaadikuks waliti M. Kolga.

Õestimaa Tööliühingute Kesfliidu häälekandjat „Tööliste Häälele“ otsustati tellida kõigile liigetele ühingu kulus.

Ülaltoodud otsustega on Õesti toidu ja maitseainete tööliste ametiühing suure sammuga edasi astunud oma liigete kindlustamise alal, mis loota annab, et ühing kõigi liigete heatahtlifel kaastööl peagi võib tõusta esirinda meie ametiühingulises peres.

Tallinna maalritööliste ametiühingu peakoosolek.

Wabatahtlik tööpuuduse wastu kindlustamine.

Ruhkpäewal, 30. märtsil pidas Tallinna maalritööliste ametiühing eraforraliist üldkoosolekut „Tööliste Kodus“, W. Pärnu maantee nr. 31.

Muude päewakorral olemate küsimuste seas oli ka uue juhatus ja rewisjoni komisjoni walimine, kusjuures tagasi waliti wanadest liigetest Mets, Kulden, Weinberg, Tamnebaum ja Petrow ning uuteks said Piibur ja J. Laks; kandidaatideks Toom, Saarberg, Päärson ja Järn; rewisjoni komisjoni — Wiedemann, Ajaste, E. Laks, Siffa ja Hoisfeldt; kesknõukogusse — Tannebaum.

Õpilaste liikmemaksuks määrati esimesel õppeaastal 1 fr.; teisel — 2 fr. ja kolmandal — 3 fr. Õppinud tööliised maksawad samuti 3 krooni.

Otsustati pöörduda nõudega wabariigi wa-

lituse, riigikogu ja kesfliidu poole, et kinnitataks ehituse- ja maalritööliised õnnestuste ja haiguse wastu.

Et arendada energilisemalt organiseerimiskäiku, otsustati määrata igasje suuremasse töökotta usaldusmehed, kes oleksid kohustatud tegema selleks tööd, et kõik maalrid koonduksid ühinguksse. Peale selle armati majalikuks asutada töötute abiandekassa, kuhu tahetakse koguda põhikapitali wabatahtlistest annetustest. Wiedemann soowitas selle kapitali soetamiseks mõtta iganädalist maksu 1 fr. ajal, mil tööd on. See soowitus ei leidnud pooldamist. Müüid tuleb aga kahelda, kas wabatahtlistest annetustest nii palju kapitali kogub, et sealt kellegile fundetakse abi anda. Et see nii on, seda saame peagi näha. Koosolek kestis kolm tundi.

T. Wiedemann.

Ametiühinglased! Saatke „Tööliste Häälele“ kirjeldusi oma töökohadest, palga- ja töötingimustest, ametiühingulisest tegewusest ja kõigest, mis puutub tööliste elusse.

Maalri käsiraamat.

Kirjastaja Tallinna Maalritöölise Ametiühing 1930. a.;
lehekülgi 267, hind 2 kr. 50 senti.

Raamat on kokku seatud paremate võõr-
keelsete raamatute järgi ja jaotatud kolme
osja. Selles raamatus antakse juhatusi igale
õppinud kui ka õppimata maalritöö tegijale
kõigil selle töö alal — alates lubja värvi
kuni lagede, feinte, fiktide ja teiste esemete
maalimiseks. Käsitatud on igasugused uue-
mad leiutised, nendest mitmed, mis meil
Eestis veel päris tundmatud, nagu on
kunst krohvimarmor ja palju teisi, millest siin
ruumipuudusel pikalt ei saa kõneleda. Ra-
amatu hind on üliodav ja ei tee mingisugust
raskust igal maalril seda omandada. Ra-
tistleritel ja krohvijatel on tema väga waja-
likuks näpunäidete allikaks. Sealt leiawad
nad juhatusi mitnesuguste puupeitside wal-
mistamiseks ja krohvijad — kunstimarmor-
tegemiseks. Majaomanikud jälle saawad ju-
hatusi, kuidas maju värvida, et wärm-
kareim ilmamuutustele vastu peaks. Peale
selle on veel osa, kus õpetatakse linooleuniga
põrandate katmist ja põrandate wahatamist
ja waha walmistamist.

Kes tahab ajaga ühes minna, see peab
omale ostma maalri käsiraamatu, mis on
ainus ja omapärane meil seni ilmunud ra-
amatutest. Meil walitjased saanaw arwamine,

et maalritöö on nii lihtne, et jeda mõib iga-
mees teha, ostes poest wärwi ja pintsi.
Tallinna maalritöölise ametiühing asub
hoopis teisel arwamisel ja on weendunud, et
praegusaegne maalder ei saa enam niiwiihi
töötades edasi, kui 50 ja 100 aastat tagasi.
Siis ei olnud mõistlust ega uusi leiutisi.
Nüüd toob aga iga päew midagi uut ja sel-
lest ei saa meie muidu teada, kui raamatute
ehk ajakirjade kaudu. Et aga meil Eestis
weel oma eriajakirja ei ole, siis tuleb algul
raamatu kaudu omi teadmisi laiendada.
Sellespärast kõik maalritöölised, oifte „Maalri
käsiraamat“. Sellega hindate juhatusi suurt
tööd ja waewa, saate ise kasu ja lõpuks toote
ka oma ametiühingule tulu.

Meil Eestis on iga ametalal oma kutse-
ühingud, aga tänaseni ei ole veel ükski neist
eri õstusraamatuid wõi eri ajakirju kirjas-
tanud. Maalritöölise ametiühing on sellega
ejuimese wao ajanud. Trükitöölise ametiühing
annab wälja oma ametalalist õpperaamatut,
mis aga alles ilmub ühikute poognate kawa
ja on hästi põhjalikult toimetatud. Näeksin
heameelega, et ka teistel ametaladel sa-
naseid õpperaamatuid wälja antaks.

L. Wiedemann.

Wiiepäewane töönädal.

On siis see nõudmine juba küps?

Enne teostatagu 8-tunniline tööpäew.

Särjelt kaswawa tööpuuduse tõttu pöör-
duwad mitnesuguste maade ametiühingud
ikka ja jälle uuesti tööaja lühendamise küsi-
muse juure. Nii otsustas hiljuti 30 inglise
ametiühingu konwerents pöörduda Briti
Ametiühingulise liidu peanõukogu poole
ettepanekuga katsuda läbi suruda, et riigitöö-
liste jaoks seatakse siise 5-päewane ja 44-tun-
niline töönädal. Sellele otsusele tuleb anda
jeda suurem tähtsus, et konwerentzi juhatus
teffelidu esimees.

Umber samal ajal oli ka Saksa ameti-
ühingulise teffelidu nõukogu kõne all tööaja
lühendamise küsimus ühenduses töö rati-
onaliseerimise probleemiga. Wastuõdetud re-
solutsioonis öeldi muuseas järgmist: „Rogu
majanduse ja tehnika arenemine teeb tarwi-
likuks töölistklassi kaitsemise nende kaswawate

terwisliste hädaohtude vastu, mis on töös-
tuse ratiionaliseerimise ja tehniiseerimise ta-
gajärjeks. See siht on saamutataw üldise
tööaja wähendamise abil.

Mitmesugused saksa töölistelehed wõta-
wad ägedamagi tooni. Nii kirjutab Berliini
„Vorwärts“ järgmiselt: „Nag on käes wiie-
päewase töönädala teostamiseks, kuigi mõib
olla praegusel filmapilgul sellega ühenduses
olewad rahalised raskused paistawad ülesaa-
matutena. 8-tunnine tööpäew on lihtsalt bar-
baarlus ja wastutustundetud alatus, kui
mõelda neile 3½ miljonile töötule, kes hei-
detud tänawale.“

„Metallitöölise leht“ ütleb ühes 5-päewa-
sele töönädalale pühendatud artiklis: „8-tun-
nilise tööpäewa nõudmise asemel peame nüüd
püstitama 7-tunnilise wõi õigemini 5-päe-

wase töönädala nõudmise. Wiie päewaga teeb tööline täielikult ära oma seltskondlikult tarwiliku töö. Kuuendal ja seitsemendal päeval ei pea ta mitte töötama, waid mõnu tundma oma tööwiljast ja võimaldama töötutel tööd ja leiba. Arwestades praegu ja järjeft kaswawat tööpuudust on juft siinmis filmapilt teguõdimiselt peale tungida 5-päewase töönädala teostamiseks. Ei tohi kauemini enam lubada, et üks oja tööliskonnast järjeft ebainimlikult tööd rühmas teha, kuna teine oja üldse midagi luma ei saa ja tegeuseta peab tänaval lamama. Muudugi on selle reformi teostamiseks waga tarwilik rahwuswaheline aktsioon ja siin peaks asjast kõigepealt finni haarama Rahwuswaheline Ametiühinguline Liit. Seni aga, kuni R. A. S. pole selles asjas weel kindlale otjusele jõudnud, peaks Saksa ametiühinguline liit kogu oma jõu rafendama selle reformi läbifurumiseks."

Kui nüüd asjale waadata rahwuswaheliselt seisukohalt, siis arwestades kõigi maade iseäraldustega, peab kõigepealt küsima, kas on juft paras filmapilt faabunud mõne uue hiiüidjona liitwale panemiseks. Nii mõnegi ilusalt kõlanud parooli puhul on wiimastel aastakümnetel jelgunud, et nad on enam kahju tekitanud kui head teinud juft sellepärast, et neid on lewitatud liialt wõra. Liialt palju on kulunud aega ja jõudu kaugeleulatawate nõudmistega peale, kuna lõpuks ometi on tulnud neist vähemalt esialgu loobuda. Sellepärast peab seejuguuste nõudmistega olema eriliselte ettewaatlik. Seft on ju teada, et sellised uued nõudmised tähelepanu juhiwad kõrwale otjekohestelt igapäewastelt päewaillesannetelt, tekitawad wale perspektiive ja halwawad otjekoheselt parandustele juhitud aktsioone.

Enesestki mõista peab seda rumaluselks ja majanduslikult kui ka sotsiaalselt kõrgemal määral ebaloogiliseks ja kahjulikuks lugema, kui mehaniiseerimise teel määratult arenenud produktioonimõimaluste juures tehakse faktistusi tööaja lühendamisele. Suurtes tööstusmaades, kus ratsionaliseerimise teel saawatatud produktioonitõusuft kasutatakse ainult 60—70%, ei teeks tööaja lühendamine arwatawasti mingisuguseid ülepääsematuid raskusi.

Ent sellest teadmiseft siiski ei jatkü weel, waid tähtis on, kas juuderakke murda ettewõtjate wastutõötamist ja wiia ellu jeda sihti. Ja siin peab kõigepealt mainima, et on raske teostada tööaja lühendamise ülesannet praeguse majandusliku tagurpidimiseku ja määratu tööpuuduse aegjargul. „Näljamatsid“ ja politseiga tulewahetamine tänowatel ei muuda asja. Ja kui mõtelda sellele, et hoolimata tööpuuduseft ja 8-tunniliseft tööpäewast paljudes maades weel tehakse õige laialt ületunnitööd (mis osalt tuleb töölise eneste loiduse arwele kirjutada!) ja 8-tunniline tööpäew kaugelkki pole teostatud, siis arwatakse õigema olewat ametiühingute jõudu kasutada lähemal seiswate ülesannete teostamiseks.

Kuidas on oluford praegu rahwuswaheliselt seisukohast waadatunna?

Kümme aastat on möödunud ajast, mil Washingtonis mõeti wastu 8-tunnilise tööpäewa konwentsioon, aga ainult 7-s riigis on see ratifitseeritud: Belgias, Bulgaarias, Tšiilis, Tšehhoslowakkias, Kreekas, Lusemburgis ja Rumeenias.

Aga et 8-tunniline tööpäew tegelikult ka teostatud Bulgaarias, Tšiilis, Kreekas ja Rumeenias — jeda ei saa ütelda. Järele jääwad nii siis ainult Tšehhoslowakkia, Belgia ja Lusemburg, kus ametiühingud kogu aeg energiliselt peamad mõitkema ületunnitööde pähe wastu. Mis puutub kaheste suuremasse tööstusmaasse — Saksa- ja Inglismaasse, mille ratifitseerimiseft oleneks terve rea teiste riikide kaasa tulemine, siis on jeda ratifitseerimist nende kahe riigi poolt küll korduwalt lubatud, kuid teostamine näib nihkunwat järjeft kaugemale tulewikku.

Mis metallitöölise leht soowitab Saksaamaale, nimelt et Saksa Ametiühinguline Liit ise kogu jõuga hakkaks tegutkema reformi läbiwiimiseks, see käib ka kõigi teiste maade ametiühingute kohta. Kõigepealt on waja liit, et kõigis ametiühingutes, mõimaluste ja olude kohaselt, alataks energilist mõitlust kõigepealt 8-tunnilise tööpäewa eest ja ületundide wastu ja siis lõpuks jatkataks mõitlust weel lühema tööaja kasuks. Sga wäitsemgi mõit sel alal mõjutab kogu tööliskonna tööaja lühendamise probleemi ja toob järjeft lähemale mõimaluse asuda teostama weelgi lühemat tööaega.

Siitmemaft on ametiühingu alusmüüriks.

Ametiühinglane! oled sa korralikult tasunud oma liitmemaftu? Kui ei, siis tee jeda kohe!

Kohtla-Järve Riiklise põlewkiwikaewanduse tööludest ja töolisliikumisest.

Läinud aastal algas Kohtla-Järve kaewanduse tööliskonnas murrang — pärast 10-ne aastast waitust juudeti walida töölise wanemate nõukogu. Nõukogu wõttis õige tegewuse juuna ja see andis ka teatawaid tagajärgi edaspidisele töolisliikumisele. Seda tõendas ka see, et teistfordjel wanemate walimisel waliti kõik wanad pea ühel häälel tagasi, (peale nende, kes ise kaewandusest lahkunud) ning hääletusest wõttis osa üle 90% kõigist töolistest.

On kadunud endine loidus ja ükskõiksus, jamuti kartus, mis walitjes enne töölise keskkel. Lahtmata tuleb meelde tuletada aastat 1927, kus töölise koosolek oli kokkufututud wanemate nõukogu walimiseks. Koosoleku ruumi ilmus kõigest 25 töolist, kuna teised kartlikult wäljas ringi waatajid. Põhjusteid järelepärides selgus, et inimesed ei taha koosolekule tulla, jekt kardawad lahtilaskmisi. Kõik rääkimised ja õhutusjed olid asjatud. Sellegipärast ei heitnud weel energilisemad töölised meelt ega lõõnud kõige peale käega. Zulid oodata ja tegutseda weel paar aastat, misjagune töö ka wilja kandis. Samuti ei jaa tähendamata jätta asjaolu, kui m. a. meesti koosolek wäljakuulutati ning kuulutusjed ka kaewanduse kontoris ülespandi, siis kuuludus paljudelt töolistelt imestusi: „Waata ometi, wõi ka kontorisje on lubatud kuulutus ülespanna ja algatajatel on julgust — peab ikka minema ka koosolekule“. Ometi midagi karta polnud ega takistusi mingisuguseid ei tehtud. Kuigi kurb on sarnaseid asju meele tuletada, kuid ometi tõendab see seda, kui wäartusetuks ja wäiteseks peawad end töölised, kui alahindamawad end, olgugi et nad on üheõiguslised riigikodanikud. Meie ei palu mitte armuandi kellegi käest, waid meil on täieline õigus ja kohus kasutada neid õigusi, mis seadusega lubatud on.

Töölise peakoosoleku otsuse kohaselt töötati wanematenõukogu poolt wälja ning registreeriti kaewandustöölise ühingu põhikiri. See on laiaulatusline ja näeb ette kõigide Gestis ajumate kaewandustöölise ühiseks pereks koondamist. Ühingu asukohtaks on Kohtla-Järve kaewandus, kuna osakonnad moodustataffe igas kaewanduses.

Kaewanduse juhatusje poolt on wanemate nõukogule kasutada antud eraldi ruum, kus

ka ühingu juhatusjel wõimalus on oma asju ajada.

Kohtla-Järve Kõwa kaewanduses tegutsjed juba 2 kuud ühingu osakond, kuhu on koondunud pea 100 kindlat liiget. Igas töökohas on püütud leida usaldusmehi.

Osakonna juhatuses on fmd: M. Sarnik, P. Arrak, S. Koort, M. Räm ja M. Anniko.

Liikmemaks on määratud wõrdlemisi wäike: liikitöolistelt — meestelt 55, päewatöolistelt 40, naistöolistelt 30 ja õpilastelt 15 fnt. kuus. Ühekordne sisseastumismaks 25 fnt.

On jamma astutud, et ka teistes kaewandustes lähemal ajal osakonnad oma tegewust alustawad.

Kahjuks peab ütleni, et on puuduft tunda wilunud ning aktiwsjetest tegelastest. Olemasolewad on tööga koormatud — neid peab jatkuma igale poole: küll haigekassa juhtimise, omawalitsusse jne. Kuid peab ju ka tööl käima! Ometi nad ei tiidine, waid wihiwad edasi. See annab julgust ka teistele.

Takistuseks edukale organiseerimisele on kahtlemata raske majanduslik oluford ja töölise hingelaad. Ei ole ka töölised lahti saanud sissejuurdunud waatest, nagu oleks kõik tööliseühingute liikmed päewapealt riigiwastased, kommunistid jne. Samuti sünnitab raskusi ka liikitöö süsteem.

Raskest kurnawast tööst, tüüitawusest ja nurest on töölised jäänud ükskõikjeks, wäsimiks.

Liikitööhinnad on kalluleeritud, aluseks wõttes kõige tugewamate töölise töowõimet, millepärast ka kestmise töölise teenistus on langenud alla kestmist päewateenistust.

Paljud töölised arwawad, et nende teenistus oleneb ainult nende osawusest ja jõust. See tekitab omawahelisi wõistlust ning waenu. Isearanis mõjuw on see allmaa kaewanduse töölise hulgas. Waatamata, et on wormiliselt maksew 8 tunniline tööpäew, (2 tunnilise lõunawahajaga) füiski püüdatakse raskes, niiskes lõhkeaine suistuga segatud õhus töötada wõimalikult lühema lõunawahajaga.

Paljud piüiwad weel teiste teadmata ületunde teha, seega pikendades tööpäewa 3 ja rohkem tunni wõrra. Sarnaseid wäärnähi-

tusti on piüitud kõrvaldada. Jseäraniis kah-
julit ja kurnaw on allmaa ööfine töö.

Nasta aastalt on kaewanduses töötungi-
mused wiletjamaiks muutunud, teenistuse
wõimalused wähenenud. Kuna enne leidfid
tööd kaewanduses kuni 1.500 töölift, on käes-
olemal ajal wähe üle 500. Olwabrik jäi
teadmata aja peale seisma. Teistes töökoh-
tades vähendatakse 15. aprillift j. a. ühe
päewa wõrra tööpäewi nädalas. On tead-
mata millal suuremad töövõimalused awa-
newad.

Tööliftele wõimaldatakse wäljaspool
tööle afuda, (kes soowivad) kuna korterisse

edasi wõivad jääda. Töö suurenemifel wõet-
takfe tööle tagaft.

Kõigi raskuste peale waatamata ei tohi
ükski kaewandustöölifne oma ühingu wastu
passiwsseks jääda, waid et oma elu puudufti
ja wigu parandada, peawad kaafja aitama
kõik töölifed, et ellu wiia kõigi raskuste peale
waatamata oma ühijed piüüded, kawatsused
ja ülesanded. Andku igauks oma jõud lijak
ühijele tööle — töölifste elukorra paranda-
mife eest, enefe elu eest! Sellepärast astugu
kõik oma kutseühingu liikmeteks!

J. Koort.

Inglise ametiühingule keskliit ja ettewõtjate organisatsioonid.

Loodud alaline koostöö aparaat.

Sihuti pidas Inglise ametiühingute
kesknduukogu ja kaks suuremat ettewõtjate
organisatfiooni „Federation of British In-
dustries“ ja „National Confederation of
Employers Organisations“, ühifst koosolekut,
kus arutusel oli eelmifjel koosolekul (aprill
1929. a.) afutatud ühije töökomisjoni ette-
panef. Selle ettepaneku järgi peafsid läbi-
rääkimifed edespõhdi piürduma waid kindlate
küsimuste raamides, nagu näiteks: Tööta-
olek; kaubandus- ja rahandusküsimused; rah-
muswaheline kaubandus (tollid jne.); kau-
banduse hõlbustamine; tööstuse maksusta-
mine; wäljawoofrediidi kindlustamine; üldi-
sed rahmuswahelijed tööküsimused; tööstus-
liit ja ärife statistika; fofiaalpoliitika.

Konverentfi kohta kirjutab Walter Cit-
rine, Inglise ametiühingulife liidu peasek-
retär, „The Industrial Review“-is muufseas
järgmift: „Ühijed läbirääkimifed ettewõtjas-
konna esitajatega on sellega jammu wõrra
jällegi edasi jõudnud, et üksmeelift otsustati
afutada aparaat probleemide arutamifeks,
mis huwitawad kogu inglife tööstust. Selle
jammu tähtsus pole kõigile arwustajaille
felge. Esijoones kroonib ametiühingute
wõitlust fee asjaolu, et — ametiühingud on
tunnustatud wastutuswõimeliftseks kaafja-
rääkijateks tööstusküsimustes, mis osutub
küllalt tähelepanuwäärimaks jaawutusseks.
Teifeks tähendab fee jamm ettewõtjaskonna

muutunud ülalpidamift, mis kahtlemata
tulewikus kogu majandusjuhtimifele toob
kafju.

Wasturääkimife õhinas arwustajad näi-
wad filmapaari wähele jätnud olemat jelle
konverentfi mitmed ülesehitawa tähtfufega
wõimalused. Ollakfe imestunud, et meie pole
weel tegelikult teostanud majandusliku elu
kuldije ajajärgu. Ühteaegu aga arwustajad
ütlewad ka, et meie jelleks polegi wõimeli-
jed. Suurem oja näisje olemat imelikul ar-
wamifel, et töölifed ei tohigi huwitatud olla
majanduslikult ülesehitamifest, et neisje ei
puutuwat probleemfi äriline külg. Kuid jün
ollakfe ju wastolus arwustajate enefte poolt
nii jageli toonitatud loofungiga, et töölifed
ije täielikult juhtigu majandust. Majandus-
liku elu ülesehitamine peaks praegufel fil-
mapilgul huwitama ja tähtis olema igauifele,
hoolimata jellest, kas ifiklikult wõetakfe oja
konverentfift, wõi millifjed waated on kellegil
majanduslikkude juhete kohta. Loomulikult
on nendel konverentfidel ettewõtjatega meie
juurem ülesanne, walmata, et tööstuse pa-
ratamatus edus ametiühingute feifukohad ei
jääks tähelepanemata. Arwustajaille aga
ütleme, et kui nad heafks arwatwad meid loo-
pida tellistiwidega, jüs meie eeliftamine fiwe,
mida wõififime kafutada oma ülesehitawa
töö jaoks.“

Ameerika naistööliste liikumisest.

Balju raskemaks kui meil, osutub Põhja-
Ameerika ühendriikides wõita naift ameti-
ühinguliftseste organisatfioonidesse. Kuigi
9 miljonit naift on tegemufes kufjetööil, on

nendest ainult 150.000 foondunud ameti-
ühinguliftse. Sellest olenebft, et naiste jaoks
on olemas ainult puudulik feaduslik kaitse
ja neid kurnatakfe kõige hoolimatumal kujul.

Naisste wale seisukoht, nagu ei wajakse nad ametiühingulisi organisatsioonide jellepärast, et nad kufjetöös ainult ajutijelt, ei tee kahju üksi neile, waid takistab kogu töölisklassi arenemist.

Naiskustest hoolimata on siiski juudetud mõningates organisatsioonides naisliikmete arwu tõsta kaunikesti tähepanuwääriva arwuni. Riistustööliste ametiühingulises liidus, kus kogusummas 140.000 liiget, on naitfi 57.000. Tapetseerijate liidus on 8000 liikme hulgas 2000 naitfi. Pesupesijate ametiühinguis on 4000 naisliiget ja raamatufõitjate liidus 7000 liikme jast 2000 naitfi, postiafutustes on organiseeritud 4000 naitfi, sigaritegijate jast 40.000 liikme hulgas 7000 naitfi ja raudteelastest 16.000 naitfi. Kaunis juure naisliikmeskonna omamad tekstiiltöölise ametiühingud. Ent jeda halmemini on lood nahatööstuses ja pagari- ja kondiitriettemw-

tetes. Kõige tugewamini on naitfed organiseeritud kingseppade ametiühingulises liidus, kus naitfi organiseeritud 20.000.

Õmblejad olid esimesed, kes organiseerufid ametiühinguliseft. Liidu asutamine olla siindinud miht 1825. aastal. Kuid ta pole efiangu piisima jäänud kuigi kauaks. 1835. a. asutanud õmblejad oma ametiühingu ja 1869. a. pandi alus juba üldisele tööstusliidule, milles 1886. a. olnud 50.000 naisliiget. 1903. a. asutati eriline „Naisste liiga“, kes end nimetas „naishäälatajate liigaks“ ja muuseas üles seadis järgmised nõudmised: „ühelugune tafu üheluguse töö eest, hoolimata jooft ja rahwuseft. 8-tunniline tööpäew ja 44-tunniline töönädal; naitstele täielikud kodanikuõigused; sõdade kaotamine ja kõikide maailma naitsteenijate koondumine.

Teateid ametiühingutest.

Tartu rätsepatöölise äärmiseft wilets majanduslik seisuford.

Tartu rätsepatöölised kannatawad praegu raske tööpuuduse all. Väinud siigifene hooaeg oli väga kehwa, ja peale jõulu kuni praeguse ajani ei ole tööd olnud. Rätsepatöölise tundub Tartu kohta olemat liiafs palju: peale alaliste Tartus elawate on wäljastpoolt palju rätsepatöölise Tartu walgunud, kes suurendanud jelle ala töölise arwu. Seniajani ei annud jee end nii terawalt tunda, kuid praegu küll, mil majanduslik seisuford Eesti õige raske. Tööpuudus on igal ametalal suur ja paljud ei jõua ega saa jelle tagajärjel niigi palju teenida, et enese ja oma perekonna elu alalhoida — rääkimata enese ja perekonna riietamisest. Seega on meie tööalal töö märkfa wähenenud, mida tööandjad oma kasuks ära tarwitawad, et wiletsuse pealt teenida. 1923. a. ametiühifuse poolt maksma pandud hinnafirjast ei pea enam keegi laagri- ehk walmistöö alal finni, waid hinnafirjast on meestöö alal 40—50% ja naitstöö alal 50—100% alla surutud. Kui praegu maifetawaid laagritöö hindu tunni peale arwestada, siis wõib töölise 10—20 senti tunnis teenida, mis äraelamist kuidagi ei wõimalda, rääkimata perekonnast. Kuid tuleb meeles pidada, et jedagi tööd ei ole aasta läbi, waid kui hooaja töö kestab ta kõigest 7—8 kuud, mõnel juhtumisel weel wähem. Teistel kuudel jaab 1—2 tükki kuus, ja

õnnelik on jee, kes juhtub saama ühe tüki nädalas. Kuid niifuguseid õnnelike on wähe.

Tellitud töid on wähe, mis tuleb wiletsate majandusliikude aegade arwale kirjutada. Tellitud tööde eest tafutakse enamwähem 1923. a. hinnafirja järele ja mõnes korralikus äris ifegi 10% enam. Kuid puudub hulga jaoks seegi töö. Ka töotafu kättesaamine on paljudes ärides päris wilets. Üks suurem (S. Wengersfeldi riideäri) on töotafu korratu maksimisega üle Eesti refordi wõtnud. Sellesse ärisse wõid tööd teha, aga töotafu ära küfi ega taha, waid armuline peremees annab oma heafarmamise järele — nagu armuandi; mida pead paluma ja ootama päewade wiifi. On juhtumisi olnud, kus töölise käis kolm päewa järgimööda töotafu otfimas iga päew oodates 3 tundi. Kuni kolmandal päewal 9 (loe üheksa) tunni ootamise järele jai 2 krooni. Väinud jõuluks oli mõnel töölisel nimetatud ärist saada 200—400 krooni, jõulu laupäewal anti igale töölisele waid 10 krooni just nagu kingina wõi armuannina. Miiüd käiwad töölised iga päew raha mangumas, kuid antakse laupäiwiti igale 3 krooni ja soowitatakse kaduda ärist ehk tulla esmasp. ja nii kestab jee ilmlopmata. Paljudel on weel 1929. a. töotafu saamata, mida tuleb nõuda kohtuteel. Kohatus käimine wõtab aga aega ja kulu, mille tõttu töölise raskest kannatades nälgima on sunnitud. Töötada farnases äris on wõimalik ainult suure kapitaliga ifikul.

Alekjandri tänav. ajumas Belostotskaja äris on sama lugu ja võib olla pisut „uhkemgi“. Märtsi algul saadeti üle Tartu linna rätsepätöölilistele nimetatud äri poolt kaardiga teadaanne, kus paluti töö järele tulla. Muidugi, suure tööpuuduse tõttu läksid paljud, kes selle äri mõtteid ei tunnud. Unti paar tütti kätte ja tööline oli võõrus, et vähemalt tulevaks nädalaks kindlustatud on. Tööd valmis tehes said nad aga laup. selle eest kõigest 3—5 krooni. Seejuures üteldi: tööd võite küll saada, aga rahaga peate nii kaua ootama, kuni müüma hakkame, siis saab rohkem. Kuid on hästi teada, et niisugune mittemüügi aeg on jätke äril alati ja ainult juurte tülide ja paljude käimiste järele õnnestub mõnikord waevaga teenitud sente kätte saada.

Üks suur pahe Tartus, kui ka üldse rätsepätöölal on see, et puuduvad äride juures töökojad. Tööline ei suuda eri tööruumi pida, vaid — kõik tööd tehakse tööliste korteris, muutes seega tööliste wiletsa 1—2 toalise korteri tegelikult ettevõtja töökojaks, kes siis töökoja ülemalpidamise kuludest wabaneb. Suuremal osal jarnastest korteritest puudub köök. Jarnasel korral on töökoda ühtlasi ka köögiks, kus toidu valmistamine toimub. Siin segunewad suits ja toiduvalmistamisel kui ka presjimisel tekkiv aur, lõõwing — karm ja wanade riiete presjimisel aurust tekkivad igasugused haigussegud ning puhastamisel tarwitatawad keemilised ahenendid. Selles mürgitatud õhus peab tööline hooajal tihti töötama 12—18 tundi päewas. Kõik see häwitab termist mitte ainult töölistel enesel, vaid ka ta perekonnal. Kui praegusel nakkushaiguste aegjärgul on perekonnas nakkushaigus, — kas leetrid, jarlak, tiifus wõi midagi muud ja töö walmib jarnastes oludes ja korteris, siis on haiguse lewimine töötellija perekonda enam kui kindel.

Miks väga soowitaw ja ühtlasi ka aeg ettevõtjatel hakata mõtlema töökodade asutamise peale, mis töölistele kui ka töötartajatele üllatoodud põhjustel mõõdapääsemata ja tarwilikud. Töölistel on seda ammu nõudnud, on isegi sellekohased resolutsioonid kongressil vastu mõetud.

Geltodust selgub Tartu rätsepätööliliste äärmiselt wilets seisuford, mida keegi peale rätsepätööliliste eneste ei paranda. Tartu rätsepätöölilised tulge mõistust appi wõttes arusaamisele ja kassume ise endid omast hädast ja wiletsusest päästa. Koondume ühiseks

jõuks ja astume kui üks mees wälja oma oluforra parandamiseks. Ürge tehke niisugustesse äridesse tööd, kus jarnased olud walitsewad ja kus ei arwestata töölistega kui inimejega, kes oma teenitud taju on õigustatud kättesaama. Usjata on oodata, et ettevõtjad meie seisuforda parandama asuwad, kui meie ise mitte seda ei tee. Üksikult on see muidugi wõimata. Koonduge oma ametiühisuse ümber, ainult siis wõime oma oluforda parandada — kui seda ise tahame. Kõik rätsepätöölilised astugem juba täna oma ametiühisuse liikmeks, sest teadkem, et ametiühingutes seisab töölistelasi jõud.

Üks kannataja.

Tartu Töölisühingute Reflektidu

aasta-üldkoosolek peetakse 10. aprillil kell 7 õhtul. Päewakorras kawalised aasta-üldkoosoleku toimingud. Nõukogu liikmeile, nii wanadele kui ka wärsjetele, saadetakse kutsed.

Tartu Wabatööliliste Ühing

mälestas oma 13. jünnipäewa (27. III 1917 — 27. III 1930) puhkepäewal, 29. märtsil piduliku koosviibimisega ühislaua ümber. Koosviibimise awas ühingu esimees Anisson liihitese fiskejuhatuslega. Terwitusi ütlesid Kõrwar, Adamson, Karu, Ofril ja Stein isiklikult ja organisatsioonide nimel.

Kuigi wabatööliliste ühingu loogijõud praegu wäike on, ei tohi see kirmastawalt mõjuda, waid kohustab aina hoogsamale tööle.

Tartu Puutöölilise Ühingu

üldkoosolek 30. märtsil oli wäiksearwuline. See oli tingitud kufete mitteaatmisest, — teade koosolekust leidis waid „Tööliliste Häältes“. Ka edaspidi awaldatakse ühingu teated wõimalikult „Tööliliste Häältes“, mida seltsimehed filmas pidagu.

Otsustati osa wõtta 1. mai pühitsemisest ja korraldada liikmetewaheline koosviibimine ühingu 21. aastapäewa puhul. Samuti otsustati lõpulikult loterii-allegri korraldamine, kui selleks aga luba saab.

Koosolek arenes hoogsas töömeeleolus, juhatas jms Meos, protokolliks jms Kirsch.

Tartu Metallitööliliste Ühingu.

aasta-üldkoosolek toimus 23. märtsil. Siitmete osawõtt wõrdlemisi rohkearwuline. Üruanded ja eelarwe kinnitati juhatusel poolt ehitatud kujul. Siitnemaks määrati 30 senti kuu, õpilastel odawam.

Waliti juhatus, nõufogu ja rewisjoni-komisjon ning esindajad Tartu Töölisiühingute Kesfliidu nõukokku. Suhatusse waliti: Linnomägi, Toom, Lepik, Laane, Maalman, Reinach, Rannmo. Esindajaiks Tartu Töölisiühingute Kesfliidu nõukogusse Laane, Linnomägi ja Toom.

1. mai Tartus.

1. mai pühitsemise eeltood on Tartus juba käimas. Märtsi lõpul korraldas Tartu Töölisiühingute Kesfliit informatsiooni koosoleku, kuit osa wõtsid kesfliidu nõufogu ja ametiühingute juhatuste liikmed.

Kesfliidu kawa järele tuleb korraldada rongikäik ja wabaõhu miiting. Sga ühing esineks vähemalt 2 loosungiga. Rongikäiku jaadaks 2 orkestrit. Suurem osa Tartu armurikkast ühingute pereft on igatahes rongikäigu korraldamise poolt, kuna aga ühingu-
tel lõplikud seisukohad wõtmata weel, siis erilisi sõidumaid otfufeid ei tehtud, waid jäeti järgmiseks koosolekuks, mis peetakse aprilli esimesel poolel.

Hoiatusjeks wäljarändajatele.

Wiimastel kuudel on üks Hollandi äri „Allgemeene Handelsmaatschappij voor Industrielen Producten“ kuulutanud „International Commercial Publishing Company“ (mõlemate asukohaks Rotterdam) kaudu paljude maade ajalehtedes, nagu oleks Hollandi kolooniates hull kõrgepalgalisi ja häid wabu kohti. Muide antakse teada ka, et lähemaid teateid kohtadest jaamad need, kes telliwad 30 guldnia eest informatsiooni lehe „De Nidische Bemiddelingsbode“, jaates raha ette.

Hollandi politsei hoiatab inimesi uskumast neid kuulutusi, eriti soowitab aga raha mitte jaata, sest see oleks niijama hea, kui maha wifatud.

Ranaada ametiühinguline wägi.

Rahwuswahelise Ametiühingulise Liidu-ga ühinenud Ranaada ametiühingulise liidu otfoheste andmete järgi oli Ranaada ametiühingutes 1929. a. üldse 300.602 liiget. (1927. a. — 290.282. Seega tõusnud 3,6% wõrra).

Ranaada ametiühingulise liikumise kuuluvad wabaametiühingud, kommunistlikud, usulised ja teised ühingud. Wabaametiühingulisel liikumisel oli 1. jaan. 1929. a. 186.917 liiget, (1927. a. — 171.492), millest H. A. S. kuulufid 143.582 (140.195). Kommunistlikku-

desje ametiühingutesse kuulufid 24.429 (23.645), konfessionaaljehesje organifatsioonidesje — 26.000 (25.000) ja teistesje organifatsioonidesje 63.256 (70.145) liiget.

Riwitööliste rahwuswaheline organifatsioon.

Rahwuswaheline riwitöölise sekretariaat wiimastel aastatel pühendab end peaaesjalikult riwitöölise tolmuhai-guse wastu wõitlemise küsimusele. Ka wiimajel rahwuswahelise komisjoni istangul 15. webruuaril Frankfurtis oli see küsimus arutamisel. Dm. aruandes sekretär Kolb teatas, et wiimaste kuude testes on jes asjas peetud mitmesuguseid läbirääkimisi ja otjustam jannn oleneb 1930. aastal peetawast rahwuswahelise permanentse komisjoni istanguft, mis arutab wõitlust kutsehai-guste wastu. Paljudes maades on walitjuse arusaamine eriliste töökaitse seaduste tarwilikkuseft märk- ja tõusnud. Rahwuswaheline komisjon otjustas jes küsimuses lähemat kontakti luua ka Rahwuswahelise mäe- ja keraamikatöölise liiduga.

Mis puutub rahwuswahelise riwitöölise liidu liikmeskonda, siis on loota peatset Belgia ja Inglismaa riwitöölise ühinemist temaga. Kuid katked üksteisele lähendada mõlemaid Tšehhoslowakkia riwitöölise liite, kes seisawad Amsterdamis alusel, pole õnnestunud. Mõlema organifatsiooni wahelised wastolud ei tee kahju mitte ainult wäljamaa kutsejelttimeestele, waid takistawad ka riwitöölise wõitlust paremate töö- ja palgatingimuste eest Tšehhoslowakkias enefes.

Särgmine Rahwuswahelise riwitöölise liidu kongress peetakse Pariisis 4. ja 6. oktoobril ja pühendatakse peaaesjalikult riwitööstuse tollikaitse küsimusele.

Cesti toldu ja maitseainete töölise Ametiühingu erakorraline

peakoosolek

peetakse pühapäewal 27. aprillil j. a. kell 11 hom. E. T. Kesfliidu ruumes, W. Pärnu mnt. 31 — 4.

Päewatõrras:

- 1) Koosoleku juhatusse walimine.
- 2) Aruanded.
- 3) 1. mai küsimus.
- 4) Koosolekul üleswõetud küsimused.

Kõigi liigete ilmumine tingimata tarwilik.

JUHATUS.

Wastutaw toimetaja J. Piiskar.

Kirjastuse o.-ü. „Läht“ trüff, Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.

Wäljaandja E. Töölisiühingute Kesfliit.

Igäüks kes tahab lugeda tõsist ja
väärtuslise sisugä ajalehte,
tellib endale päevalehe

„Rahva Sõna“

„Rahva Sõna“ on moodsamini toime-
tatud ajaleht, sisult alati huvitav ja
värske.

Kirjeldused ja juhtkirjad kõige laiema rahva-
kihi huvidekohased.

Pilte üle maailma igalt poolt.

Romaane parematelt kirjanikkudelt, põnevaid ja
huviküllaseid.

Kirjasaatjad välismail kõigis suuremates linna-
des ja kodumaal igalpool üle maa.

Tellimise hind odavam kui ühelgi teisel päevalehel:

1 kuu postiga	1 krooni	25 senti
2 „ „	2 „	50 „
3 „ „	3 „	50 „
6 „ „	6 „	75 „
12 „ „	13 „	— „

„Rahva Sõna“ II väljaanne

ilmub päevaleht „RAHVA SÕNA“ kõrval 2 korda
nädalas, igal kesknädalal ja laupäeval, missugune
tellides eriti odawahinnaline:

1 kuu postiga	40 senti.
2 „ „	80 „
3 „ „	1 kroon 20 senti.
6 „ „	2 „ 25 „
12 „ „	4 „ 50 „

Tellimisi võtavad vastu kõik posti-
asutused ja oma tellim. vastuvõtjad

Töölised omandage töölikirjandust!

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu kirjastusel on ilmunud raamatud:

- E. Joonas, **Ametiühinguline liikumine meil ja välismail**
hind 10 senti.
- E. Joonas, **Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlus-
vahendid** — hind 50 senti.
- J. Klesment, **Tööliste palgaolude korraldamine seadus-
andlisel teel.**
„Tööliste Hääl“ 1928 aastakäik — hind 75 senti.
„Tööliste Hääl“ 1929 aastakäik — hind 75 senti.

Eestimaa Töölisühingute Keskliidul ladus olemas järg-
mised Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu kirjastusel
ilmunud raamatud:

- C. Mertens, **Die Gewerkschaftsbewegung in Belgien.**
- Walter M. Citrine, **Die Gewerkschaftsbewegung Gross-
britanniens.**
- Joh. Sassenbach, **Fünfundzwanzig Jahre Internationale
Gewerkschaftsbewegung.**
- Sigrid Hanson, **Die Gewerkschaftsbewegung in Schweden**
- Richard Seidel, **Die Gewerkschaftsbewegung in Deutsch-
land.**
- Fünftes Jahrbuch des Internationalen Gewerkschafts-
bundes 1927.**
- Tätigkeitsbericht des Internationalen Gewerkschafts-
bundes über die Jahre 1924, 1925 und 1926.**
- Protokoll des IV. Ordentlichen Kongresses des Inter-
nationalen Gewerkschaftsbundes.**
- Internationale Gewerkschaftliche Arbeiterinnen-
konferents.**
- „**Nie wieder Krieg**“! (Ei iial enam sõda!) — hind 1 kroon.
Mõned eks. veel laos olemas.

Raamatuid võib tellida aadressil: Tallinn, V. Pärnu m. 31—4.